
Aika 05.11.2019, klo 16:00 - 16:38

Paikka Keskusvirastotalo, Kaupunginhallituksen istuntosali, 5.krs

Käsitellyt asiat

§ 157 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 158 Pöytäkirjan tarkastajat

§ 159 Ajankohtaiskatsaus

**§ 160 Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymän ympäristölupahakemus,
Lamminpään krematorio**

**§ 161 Ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus koeluonteisesta
toiminnasta, rakennuskohteen maaperäolosuhteiden
vahvistaminen pilaristabiloinnilla**

§ 162 Rakennuslupa 19-0752-R, Heikkilänkatu 14 - oikaisuvaatimus

Saapuvilla olleet jäsenet

Sirniö Ilpo, puheenjohtaja
Ahonen Reeta
Harmaala Sonja
Kampman Ulla
Lindbom Kari
Lydén Erik
Mäkeläinen Suvi
Sirén Jouni, varajäsen

Muut saapuvilla olleet

Ryhänen Juho-Pekko, hallintosihteeri, sihteeri
Muttonen-Mattila Eija, rakennustarkastaja, esittelijä
Nikupaavo-Oksanen Tarja, viestintäsuunnittelija
Ruonala Heidi, lakimies
Willberg Harri, ympäristönsuojelupäällikkö, esittelijä

Poissa

Höyssä Matti, 1. varapuheenjohtaja
Asplund Kirsi-Maarit, kaupunginhallituksen edustaja
Salonen Antti

Allekirjoitukset

Ilpo Sirniö
Puheenjohtaja

Juho-Pekko Ryhänen
Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Reeta Ahonen

Jouni Sirén

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 08.11.2019 kaupungin internetsivuille

www.tampere.fi
08.11.2019

Juho-Pekko Ryhänen, pöytäkirjanpitäjä

§ 157

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

§ 158

Pöytäkirjan tarkastajat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Reeta Ahonen ja Jouni Sirén (varalle Ulla Kampman).

Perustelut

Pöytäkirjan tarkastus sähköisesti viimeistään torstaina 07.11.2019.

§ 159
Ajankohtaiskatsaus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Merkitään tiedoksi.

Perustelut

Katsaus ympäristö- ja rakennusjaoston ajankohtaisiin asioihin:

- Pirkanmaan rakennuspäivät 5.11.2019, Eija Muttonen-Mattila
- Rakennusvalvonnan työressitilanne, Eija Muttonen-Mattila
- Ympäristö- ja rakennusjaoston vierailu Tampereen kaupungin ympäristönsuojelussa, Harri Willberg

§ 160

Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymän ympäristölupahakemus, Lamminpään krematorio

TRE:3875/11.01.00/2015

Valmistelija / lisätiedot:
Harri Willberg

Valmistelijan yhteystiedot

Ympäristötarkastaja Veera Intihar, p. 040 800 4993, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Juho- Pekko Ryhänen, p. 040 8063 149, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Harri Willberg, Ympäristönsuojelupäällikkö

Päätösehdotus oli

Tampereen evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän Lamminpään krematoriota koskevan ympäristölupahakemuksen käsittely raukeaa.

Hakemuksen käsittelystä peritään maksu, joka on ympäristö- ja rakennusjaoston 10.3.2015 hyväksymän ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen. Taksan mukaan, jos hakija peruuttaa hakemuksensa ennen päätöksen antamista ja viranomaisen on ryhtynyt oleellisiin toimiin hakemuksen käsittelemiseksi, peritään maksutaulukon mukaisesta maksusta 50 prosenttia. Krematorion lupamaksun suuruus on taksan mukaan 3240 €, joten peruutetun hakemuksen käsittelymaksu on siten 1620 €.

Perustelut

Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymä on jättänyt Lamminpään krematorion ympäristölupahakemuksen ympäristö- ja rakennusjaostolle 27.5.2015. Krematorio sijaitsee Lamminpään hautausmaalla kiinteistöillä 837-601-4-506 ja 837-601-4-507 osoitteessa Rauhantie 1. Hakija on 9.4.2019 saapuneella sähköpostilla peruuttanut ympäristölupahakemuksen, koska tuhkauksia ei ole tehty vuoden 2013 jälkeen eikä niitä näillä tiedoilla jatketa. Tämän johdosta hakemuksen käsittely Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisessa päätetään.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot 3.8.2016 lähteneillä lausuntopyyntöillä Tampereen kaupungin maankäytön suunnitteluyksiköltä ja terveydensuojeluyksiköltä sekä Ylöjärven kaupungin ympäristötoimelta. Maankäytön suunnittelun lausunto saapui 15.8.2016 ja siinä todetaan, että toiminta on yleiskaavan mukaista eikä

maankäytön suunnittelulla ole asiaan huomautettavaa.
Terveystoimikunta ja Ylöjärven kaupungin ympäristötoimi eivät
jättäneet lausuntoa.

Hakemus on kuulutettu Tampereen kaupungin virallisella ilmoitustaululla
4.8.-2.9.2016. Hakemuksesta ei tehty yhtään muistutusta eikä annettu
yhtään mielipidettä.

Tiedoksi

Hakija (Tampereen evankelis-luterilainen seurakuntayhtymä, PL 266,
33101 Tampere), Pirkanmaan ELY-keskus (kirjaamo.
pirkanmaa@elykeskus.fi), Tampereen kaupunki yleiskaava
(yleiskaavoitus@tampere.fi), Tampereen kaupunki terveystoimikunta
(terveystoimikunta@tampere.fi), Ylöjärven kaupungin ympäristötoimi
(ymparistonsuojelu@ylojarvi.fi)

§ 161

Ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta, rakennuskohteen maaperäolosuhteiden vahvistaminen pilaristabiloinnilla

TRE:6061/11.01.00/2019

Valmistelija / lisätiedot:
Harri Willberg

Valmistelijan yhteystiedot

Ympäristötarkastaja Jaana Lappeteläinen, p. 040 8063 448, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Juho-Pekko Ryhänen, p. 040 8063 149, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Harri Willberg, Ympäristönsuojelupäällikkö

Päätösehdotus oli

Ympäristö- ja rakennusjaosto antaa Tampereen kaupungille koeluonteista toimintaa koskevan liitteen mukaisen päätöksen. Päätös on voimassa 31.10.2020 asti.

Perustelut

Koetoiminnassa vahvistetaan Ilokkaanrinne -kadun ja putkikaivantojen alaista maaperää pilaristabiloimalla. Stabiloinnissa käytetään sideaineena Ecolan Oy:n tuhkaperaistä sideainetta. Toiminta täyttää ympäristönsuojelulaissa koeluonteiselle toiminnalle asetetut vaatimukset.

Tiedoksi

Ville-Pekka Oldén, Milko Tietäväinen, kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi, kirjaamo@tampere.fi, palvelupiste.frenckell@tampere.fi, ymparistonsuojelu@tampere.fi, Karri Kuusela, Jaana Lappeteläinen

Liitteet

1 Päätös Ilokkaanrinne koetoiminta pilaristabilointi

§ 162

Rakennuslupa 19-0752-R, Heikkilänkatu 14 - oikaisuvaatimus

TRE:6502/10.03.01/2019

Valmistelija / lisätiedot:
Heidi Ruonala

Valmistelijan yhteystiedot

Lakimies Heidi Ruonala, puh. 040 569 1218, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Juho-Pekko Ryhänen, puh. 040 806 3149, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Harmaalan esteellisyys päättyi ja hän palasi kokoukseen.

Esittelijä: Eija Muttonen-Mattila, Rakennustarkastaja

Päätösehdotus oli

Oikaisuvaatimus jätetään tutkimatta.

Kokouskäsitely

Sonja Harmaala ilmoitti olevansa esteellinen asian käsittelyyn palvelussuhteen vuoksi. Esteellisyys todettiin hallintolain 28§ § 1 momentin 4) kohdan perusteella. Harmaala poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Perustelut

Rakennustarkastaja on 6.9.2019 annetulla päätöksellä myöntänyt luvan liikerakennuksen ja kevytrakenteisen rakennelman rakentamiselle sekä mainospylonin asentamiselle osoitteessa Heikkilänkatu 14. Päätöksestä on tehty 16.9.2019 päivätty oikaisuvaatimus, jota on täydennetty 22.9.2019.

Maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n mukaan valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla; 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa; 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä 4) kunnalla. Oikaisuvaatimuksen tekijän omistaman tontin ja Heikkilänkatu 14 välissä on Heikkilän puistikko niminen puistoalue. Tämän perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittama naapuri eikä hänellä ole valitusoikeutta rakennuslupapäätökseen. Oikaisuvaatimuksen tekijälle on hakijan pyynnöstä lähetetty ilmoitus naapurikuulemista, mutta oikaisuvaatimuskäsittelyssä on tultu siihen päätelmään, ettei kyseisen kiinteistönomistaja ole naapuri. Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty, että

hankkeella olisi lainkohdan toisessa kohdassa tarkoitettua olennaista vaikutusta oikaisuvaatimuksen tekijän kiinteistön käyttöön tai rakentamiseen eikä valitusoikeutta siksi ole myöskään tällä perusteella. Oikaisuvaatimus tulee jättää tutkimatta.

Vastauksena oikaisuvaatimuksessa esitettyyn lausutaan seuraavaa:

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan rakennuslupapäätöksen kumoamista ja hakemuksen palauttamista valmisteluun. Oikaisuvaatimusta on perusteltu muun ohella sillä, että lupahakemuksen suunnitelmat ovat Tampereen kaupungin kantakaupungin yleiskaavan 2040 sekä Pappilan kaupunginosan asemakaavan vastaisia; suunnitelmat ovat yhdyskuntalautakunnan poikkeamispäätöksen vastaisia; suunnitelmat ovat Tampereen kaupungin Kestävä Tampere 2030 strategisten linjausten vastaisia; lupahakemuksen suunnitelmien toteuttaminen todennäköisesti vahingoittaa liito-oravan kulkureittiä; rakennuslupapäätös on tehty hallintolain vastaisesti eikä luvanhakija ole noudattanut sopimustaan vuorovaikutteisesta liikenneselvityksestä yhdessä asianomaisten tahojen kanssa.

Oikaisuvaatimuksen mukaan kaupunki ei lisäksi ole noudattanut tiedoksiantovelvollisuuttaan, koska oleellisia liitteitä ei ole toimitettu asianosaiselle ilman erillistä pyyntöä. Liikenneselvitystä ei oikaisuvaatimuksen mukaan ole nimetty asianmukaisesti, kun se on otsikoitu nimellä Muu selvitys. Oikaisuvaatimuksessa vedotaan myös siihen, että liikenneselvitys perustuu vuoden 2014 liikennemäärätietoihin, vaikka uudempia tietoja olisi ollut saatavilla. Lisäksi asianosaista on oikaisuvaatimuksen mukaan johdettu harhaan väitteellä: "Naapurien huomautusten perusteella ei ole tehty muutoksia hankkeeseen." Oikaisuvaatimuksen mukaan 19.6.2019 toimitettuihin kuviin verrattuna päätöksen liitteissä on selvät erot Julkisivukuvissa 04-01. Muutos koskee erityisesti oikaisuvaatimuksen tekijän huomautuksessaan mainitsemaa asiaa.

Oikaisuvaatimuksen johdosta todetaan ensinnäkin, että oikaisuvaatimuksen tekijälle on lähetetty ote rakennuslupapäätöksestä 6.9.2019 ja 16.9.2019 toimitettu kaikki rakennuslupaan liittyvät asiakirjat. Liikenneselvityksen nimeämisellä ei ole ollut merkitystä lupahakemuksen ratkaisemisen kannalta. Julkisivukuvaa 04-01 on muutettu naapurin huomautuksen johdosta siten, että siihen on lisätty aurinkopaneelit katolle.

Oikaisuvaatimuksessa mainitun kerrosluvun osalta viitataan poikkeamispäätökseen, jossa on myönnetty poikkeaminen siltä osin kuin kaksikerroksinen rakennus sijoittuu rakennusalueelle, jonka kerrosluku on I ja pysäköinnille varatulle alalle, jolla ei ole kerroslukua. Mainospylonien osalta todetaan, että poikkeamisluvassa ei ole käsitelty niiden sijoittamista muutoin kuin asetettu ehto, ettei pyloni saa aiheuttaa näkemäesteitä yleiselle liikenteelle. Poikkeamispäätöksessä on edellytetty liikenneselvityksen teettämistä rakennuslupavaiheessa, mutta ei

oikaisuvaatimuksen tekijän mainitsevaa vuorovaikutteista liikenneselvitystä. Rakennuslupa on siten myönnetyn poikkeamisluvan mukainen.

Siltä osin kuin oikaisuvaatimuksessa on vedottu yleiskaavan vastaisuuteen ja liikenneselvityksen vanhentuneisiin tietoihin, todetaan, ettei tontin liittymäjärjestelyjä ratkaista rakennusluvassa, vaan ne tullaan ratkaisemaan myöhemmin ennen pysäköintialueen toteuttamista tehtävässä katusuunnitelmassa. Asemapiirroksen mukaiset kevyenliikenteen ja ajoneuvoliikenteen liittymät ovat alueen asemakaavan mukaisia.

Tontin länsireunan avo-ojalinjaus ja sen luiskaukset eivät sijoitu poikkeamispäätöksen liitteessä esitetyille säilytettävillä puustoalueille. Säilytettävillä puustoalueilla on turvattu liito-oravan kulkureitin säilyminen. Poikkeamisluvassa ja rakennusluvassa on ehtoja säilytettävän puuston suojaamisesta.

Rakennusluvan mukaisten auto- ja polkupyöräpaikat ylittävät asemakaavan edellyttämät paikkamäärät.

Edellä mainitun perusteella rakennusluvan myöntämisen edellytykset ovat täyttyneet ja lupa on tullut myöntää.

Henkilötietoja sisältävä teksti

Salassapidettävät tiedot poistettu.

Tiedoksi

Oikaisuvaatimuksen tekijä, Minna Järvinen, Heidi Ruonala

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus
- 2 Täydennys oikaisuvaatimukseen
- 3 Rakennuslupa
- 4 Poikkeamispäätös
- 5 Muistiinpanot kokous 28.11.2018

Muutoksenhakukielto

§157, §158, §159

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhalti-jayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

Valitusosoitus

§160, §161

Valitusosoitus

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) asianosaisella;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan tai hankkeen sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) valtion valvontaviranomaisella sekä toiminnan tai hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Vaasan hallinto-oikeudelle:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43
PL 204, 65101 Vaasa
faksi: 029 56 42760
sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Päätös on annettu julkipanon jälkeen. Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen antamisesta. Päätöksen antamispäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimit-taa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmän on valittajan tai valituskirjelmän muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjelmän, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Valitusosoitus

§162

Valitusosoitus

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Rakennus- ja toimenpidelupa

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen); sekä
- 4) kunnalla

Purkamis- ja maisematyölupa

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen);
- 2) kunnan jäsenellä; sekä
- 3) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä myös silloin, kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä. Jos rakennusluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakennusluvasta on myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.

Maa-aineslain mukainen ottamislupa

Valitusoikeus on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Päätös on annettu julkipanon jälkeen. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen antamisesta. Päätöksen antamispäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmän on valittajan tai valituskirjelmän muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjelmän, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.